

1

ALLE PRINSENGRACHTEN VOOR 1 EURO

Schuin tegenover Carré ligt de Frans Hendriksz. Oetgensbrug, één van de vier ruggenbrekers langs de Amstel die berucht zijn bij fietsers in Amsterdam. Brug nr. 76, de laatste brug van de Prinsengracht. Maar ben je boven, dan gaat een sprookjeswereld open. Een kijkdoos.

De Prinsengracht ligt erbij als een zilveren lint tussen forse woonboten, aan weerszijden omzoomd door hoge, volle bomen. In de verte rijdt een tram over de brug van de Utrechtsestraat. Je hoort hem niet.

Op de linkerhoek van de Amstel staat een lomp, karakterloos appartementencomplex. Jaren tachtig, gelige tresaplaten, kunststofkozijnen. Kijk gauw naar rechts: daar zie je de indrukwekkende zijgevel van een Amstelhuis uit 1769. Groot donker vlak — een geitje tussen houten vensters met kleine, vierkante ruitjes, een koperen bel naast een verscholen souterraindeur onder een schuine trap, daarbovenop, achter een sierlijk, gietijzeren hek, een houten trapje van vier treden met een eigen houten leuning dat leidt naar een kunstig bewerkte, smalle zijdeur met een ontroerend bovenlicht.

Veel uitbundig groen. Langs de huizen en langs de kade, overal staan potten, bakken, emmers, teilen, zitbanken, heesters, klimplanten, boompjes. Naast het schitterende hoekhuis staat het uitgewoonde huis van studentendispuut E.N.E.R.G.I.A. Geen vitrage voor het raam, stapels lege bierkragen in een marmeren hal. De buurman woont in een tot in de puntjes gerestaureerd huis. Geen gebouw is hetzelfde: oude klok- en halsgevels tussen strakke nieuwbouw, pakhuizen, oude fabrieken, werkplaatsen, kantoortjes, ateliers, galerieën, een politiepost, hotel Orlando. Beneden, tussen de woonschepen en verbouwde dekschuiten, dobberen roeibootjes, kano's en pieremachochels, soms half verzopen en ondergescheuten door duiven en eenden.

Dit is de Prinsengracht.

De Prinsengracht is de buitenste gracht van de beroemde en beruchte Amsterdamse grachtengordel. De langste dus: drieënhalve kilometer. Maar deze gracht is niet een voorname, saaie gracht met patriciërshuizen die zijn omgebouwd tot bankfilialen en kantoren. De Prinsengracht bruist. Een gewone-mensengracht, met

smalle huizen waarin onder bejaarden wonen en boven jonge gezinnen. Veel kinderen, vaders en moeders met bakfietsen vol. Op welke gracht zie je zoveel fietsen? En zoveel uiteenlopende bedrijvigheid?

De brug waarop we staan, is genoemd naar de ‘fabrieksmeester’ van de stad die vierhonderd jaar geleden, in april 1610, samen met ‘stadstimmerman’ Hendrick Staets het uitbreidingsplan ontwierp dat het oppervlak van de oude stad in één klap verdrievoudigde. Op de Herengracht en Keizersgracht vestigden zich de nieuwe rijken van de Gouden Eeuw. De Prinsengracht werd bevoorradings- en werkgracht. De Oetgensbrug had ook genoemd kunnen worden naar burgemeester Johannes Hudde, die eind zeventiende eeuw op deze plek een sluis liet bouwen. De Prinsengracht, met haar groenten- en turfmarkten, fabrieken, suikerraffinaderijen, bierbrouwerijen, ververijen, drukkerijen, wasserijen, pakhuizen en al het afval uit de straatarme Jordaan, was een stinkgracht. Hudde maakte met zijn spoelsluis aan de Amstel het leven en werken draaglijker.

Van begin af aan tot op de dag van vandaag is de Prinsengracht de gracht waar zich het volle stadsleven concentreert: wonen, werken, plezier maken, bidden en leren. Er is altijd volk, het verkeer loopt voortdurend vast en ’s avonds brandt overal licht. Alle pogingen van bestuurders en heemschutters om de grachtengordel te bevrozen, zijn hier gestrand. De Prinsengracht verandert

voortdurend, past zich aan, maar tegelijk blijven de sporen van het verleden overal zichtbaar. Een openlucht-archief en experimenteel laboratorium tegelijk. Schepende anarchie. De Prinsengracht is duurzaam.

OPSTAPPER De Opstapper, het busje van de Prinsengracht, komt langs de Amstel aanrijden. Je steekt je hand op en hij stopt. Voor 1 euro kun je de hele gracht langs.

Het busje kruist acht zijstraatjes en één zijgracht aan de oneven kant, en achttien zijstraatjes en zes zijgrachten aan de even zijde, de buitenste cirkel. Over en langs de Prinsengracht en de Korte Prinsengracht liggen 27 bruggen. We steken vijf doorgaande straten over: Utrechtsestraat, Vijzelstraat/Vijzelgracht, Leidsestraat, Raadhuisstraat/Rozengracht, Haarlemmerstraat/Haarlemmerdijk. En drie doorgaande grachten: Reguliersgracht, Leidsegracht, Brouwersgracht. En we passeren drie pleinen: Amstelveld, Westermarkt, Noordermarkt.

We rijden richting Centraal Station langs de oneven nummers, de achterburen van de Keizersgracht. Een pietsie deftiger dan de overkant. Wat een lekker busje. Je zit hoog en comfortabel, eerste rang. De vrolijke en praatgrage chauffeur is een duivelskunstenaar. Hij manoeuvreert zijn karretje secuur langs alle obstakels van de gracht — paaltjes, geparkeerde fietsen, terrasstoeltjes, bestelauto’s die worden gelost, voetgangers

ODE AAN DE OPSTAPPER
JUDITH HERZBERG

Het klein sculptuur, die man die op het Leidsebosje in een boom de tak waarop hij staat bezig is door te zagen is misschien wel te veel embleem voor Amsterdam zoals het was als stad met on-opdringerige cultuur.

Zo zijn er meer bijna-geheimen. De Opstapper bijvoorbeeld door veel te weinig mensen want onbekend — gebruikt en daarom, het gaat om aantallen nietwaar, bedreigd.

Rijdt route die tot voor kort niet als route werd beschouwd

de hele Prinsengracht langs van begin tot eind. Zo wordt het Centrum half omkromd, de pracht en de bedrijvigheid voor wie meerijdt uitgestald. Bij enig groot obstakel kan even worden uitgeweken.

Je hoeft je hand maar op te steken en het busje stopt. Je stapt in, groet en wordt gegroet de kleinheid vergt vanzelf manieren.

Het soepelst menselijkst vervoer in dit geconstipeerd verkeer zo wendbaar wou je wel dat alles was.

op de rijweg, wachtende taxi's, spookrijdende fietsers. De Prinsengracht vergt opperste concentratie. Drempel op drempel af. Brug op brug af. Geen vaste haltes, een heer met een boodschappentas steekt zijn hand op, een dame vraagt: 'Chauffeur, wilt u op de volgende verkeersdrempel stoppen?' Ze stapt uit bij haar voordeur. Voor mensen die slecht ter been zijn, blijft hij geduldig wachten. Als ergens de weg wordt geblokkeerd door een verhuiswagen, maakt de chauffeur even een lus over de Keizersgracht. Dat moet je wel op tijd in de gaten hebben. Overal waar hij langskomt, wordt naar hem gelachen en gezwaaid.

Achter de rug van de chauffeur hangt een beeldscherm waarop nauwkeurig wordt aangegeven waar we rijden. Af en toe verschijnen er foto's op het scherm: Amstelkerk, Leidsestraat, Woonbootmuseum, Westerkerk, Noorderkerk. Als ijkpunten, handig voor toeristen.

Even voorbij de Noordermarkt is het eigenlijke begin van de Prinsengracht, bij de Lekkeresluis. Deze brug heet zo omdat daar ooit baksters stonden met pannenkoekenkraampjes. Haaks op de brug ligt de Papiermolensluis over de Brouwersgracht. In deze hoek staat de pot met goud. Waar de Prinsengracht overgaat in de Korte Prinsengracht en de Brouwersgracht kruist, is Amsterdam betoverd. Tegen een decor van boten, bruggen, kades, gevels en bomen speelt de zon met het water. Dit is het licht van Rembrandt, dat alle scherpe hoeken en randen

zacht maakt en tegelijk het hart van de stad blootlegt. Een mooier plekje bestaat niet. Er staan twee bankjes, pal tegenover het schip 'Prins & Brouwer'.

De Opstapper, die spijtig genoeg is omgedoopt tot Stop/Go, duikt omlaag, de Korte Prinsengracht op. Hier begonnen ze te graven in 1614 — vanaf het IJ. De Korte Prinsengracht is een tweelingzusje van het stukje Prinsengracht tussen de Oetgensbrug en de Utrechtsestraat. Weer woonboten en bomen, weer liefdeloze nieuwbouw tegenover pareltjes uit het verleden.

De grootouders van schrijfster Mies Bouhuys, die in de zomer van 2008 overleed, hadden begin vorige eeuw een strijkerij op het stukje tussen Haarlemmerdijk en Vinkenstraat dat vandaag ontsierd wordt door een Albert Heijn. De moeder van Bouhuys, die daar opgroeide, vertelde de kleine Mies over de turfschippers uit Drenthe die met hun gammele bootjes bij hen voor de deur lagen. Dat vreemde volk was onbeschrijfelijk arm. 's Nachts schoten ze op meeuwen en eenden die ze met illegaal gestookte vuurtjes op hun schepen braadden. Maar, vertelde Mies Bouhuys later in *Ons Amsterdam*, er was een bakkersvrouw die de schippers aangaf bij de politie. Mies was er nog verontwaardigd over. 'Op een dag vlogen de panden van haar schort in brand tijdens het poffertjes bakken. Brandend sprong ze het water in en was dood. Als kind vond ik dat zó bevredigend voor mijn rechtvaardigheidsgevoel.'

Korte Prinsengracht

Halverwege wordt de Korte Prinsengracht overbrugd door de Eenhoornsluis, genoemd naar een brouwerij. De installatie waarmee de oude sluisdeuren werden open-gedraaid, staat er nog. De lage sluismuren zijn in trek bij zoonabbidders aan de ene kant en duiven aan de andere kant. Rondvaartboten wurmen zich hier de stad binnen na een bezoek aan de haven en de Westelijke Eilanden. Ze stevenen recht op de Westertoren af, die overal boven-uit steekt.

Frans Hendriksz. Oetgens heeft de grachtengordel vierhonderd jaar geleden als een halve maan rond de oude stad gedrapeerd, van het open water van het IJ naar het open water van de Amstel. Een geniaal ontwerp. Wat hij toen zag, is aan het eind van de Prinsengracht op die brug van hem, nog steeds te zien waar gracht en rivier elkaar begroeten. Maar sta je op de Eenhoornsluis, met je rug naar de Westertoren, dan zie je wat de geschiedenis heeft aangericht. Er zijn nog oude schilderijen, tekeningen en foto's die het uitzicht van de Korte Prinsengracht op het wijde IJ tonen. Geen kruiperige rondvaartbootjes, maar trotse driemasters. De schilder Eduard Karsen, bevriend met Willem Witsen en de Tachtigers, is hier opgegroeid en was niet weg te slaan van het platte dak boven de vliering van het huis waar hij met zijn tweelingbroer Henri sliep. Het was hun belvédère, vanwaar ze bij helder weer zelfs de Zuiderzee konden zien. Eduard Karsen heeft dat steeds opnieuw weer geschilderd. In

drie etappes is dit vergezicht kapotgemaakt: eerst eind negentiende eeuw het spoorwegviaduct, vervolgens in de jaren zeventig het viaduct van de gemankeerde snelweg rond de Haarlemmer Houttuinen en ten slotte, in deze eeuw, de buitenproportionele blokkendozen van het Westerdokseiland. Lucht, licht, ruimte — foetsie.

De Opstapper verlaat hier de gracht. Hij rijdt voor het Centraal Station langs naar het eindpunt bij de nieuwe Openbare Bibliotheek aan het Oosterdok. 'Even een shag-gie roken,' zegt de chauffeur, 'voor mijn rug.' Hij zit nu twee jaar op de Opstapper en is dik tevreden. Nooit problemen. 'Als ik op de grote bus had gezeten, had ik over die twee jaar een boek kunnen schrijven over alle ellende die je overkomt. Op deze lijn niets van dat alles. Mijn jonge collega's willen geen "rondje om de kerk", zeggen ze. Te saai. Onzin, het is elke keer weer anders. De mensen zeggen altijd vriendelijk gedag, maken een praatje. Ze herkennen je als je langskomt. De Prinsengracht is heel dorps, dat bevalt me. Vermoeiend is het wel, altijd laveren tussen die fietsers — links, rechts, voor, achter. Vooral de toeristen op de fiets worden zenuwachtig, je ziet ze gaan trillen, ik ben altijd bang dat ze op zo'n paaltje knallen. Heb je onderweg vertraging, dan schiet je rustpauze erbij in. Op zaterdag, als het markt is op de Noordermarkt, is het afzien. Wanneer er dan ook nog collega's uitvallen door ziekte of vakantie, wordt het heel zwaar. Dan zit je propvol en moet je nee verkopen. Dan is het even niet leuk.'

Hotel Pulitzer

De Opstapper bestaat nu tien jaar en is niet meer weg te denken. Maar ja, weet de chauffeur, ze willen het busje aldoor opheffen, want dit ‘kleinschalige openbaar vervoerproduct’ is ‘structureel verliesgevend’. ‘We hebben nu weer geld gekregen tot eind 2012,’ weet de chauffeur. ‘Tegen die tijd zien we wel weer.’

Het shaggie is op. We gaan terug, nu langs de even zijde van de Prinsengracht, de buitenring richting Waterlooplein.

DE BRUG We laten ons afzetten bij de brug tussen de Laurierstraat en de Lauriergracht. De chauffeur neemt hartelijk afscheid. De hoge bolle brug is de Reesluis waar de Reestraat, één van De 9 Straatjes, op uitkomt. De brug is een strategische uitkijkpost. Vanaf die plek zie je alles samengebald wat de Prinsengracht is — in één panoramablik van honderdtachtig graden.

De Westertoren is opeens dichtbij. Links ligt de Jordaan, en dat zul je weten ook. Zaten hier vroeger een comestibleswinkel (‘kommenijsbaas’), haringhandel, groentenkeldertje, antiquariaat en parapluiezaak, vandaag zien we de Jordaandrukker (‘Atlantic’), Nummer 9 (damesmode), ’t Winkeltje (potjes, glazen, vazen, kopjes, fotolijstjes, ditjes en datjes), Juffrouw Splinter (‘de leukste brocante, vintage en curiosa in hartje Amsterdam’), Klamboe (muskietennetten in alle kleuren), Claire V Gallery, Bodart (design keukengerei), Eerste Ned. Hoe-

denvorm Industrie (nu woonhuis) en Raïnarāi (de nomadische keuken van Algerije). Bij dit restaurant-catering-bedrijfje blijft je blik even hangen. De woestijn leeft in één van de mooiste hoekpandjes op de gracht. Aan de kant van de Lauriergracht heeft het een unieke buitentrapp van baksteen, aan de Prinsengrachte kant een pothuisje. Daarop liggen manden met groenten en vruchten die wij, Hollandse spruitjeseters, nooit gezien hebben.

De blik draait door naar de overkant. Schuin tegenover Raïnarāi staat midden op de stoep een losse zuil met brievenbussen, intercoms en deurbellen. Die staat voor de oude toegangspoort van het Nieuwe Suykerhofje — ooit een opbergplaats van behoeftige katholieke vrouwtjes, later van arme studenten, journalisten, kunstenaars en schrijvers. Dankzij projectontwikkelaars die het hofje hebben gerestaureerd, zit het nu op slot. Daarnaast, richting Reestraat, iets wat eruitziet als een futuristisch laboratorium: delicatessenbar Envy, tweelingzusje van wijnproeverij Vyne, een restaurant dat de Michelingids heeft gehaald. Op de glazen deuren staan de themawoorden van de kok: *greed, lust, gluttony, wrath, pride, sloth*. Buurman Van Puffelen, ooit een trendy café waar de *Haagse Post*-redactie doorzakte, ziet er zo opeens uit als een oude bruine kroeg. De vijf pakhuizen naar de hoek, met rode herten op de gevel, zijn onherkenbaar veranderd. Voorheen brouwerij ’t Roothaert respectievelijk de Technische Unie, zijn het nu sjieke appartementen met koperen

Reestraat en Reesluis

't Winkeltje, Prinsengracht 228

naamplaten en bellen. En aan de andere kant van de Reestraat staat in een nis de geüniformeerde portier van het Pulitzer Hotel dat ook een heel blok pakhuizen heeft geannexeerd. Het hotel heeft in het water een eigen aanlegsteiger voor watertaxi's, en natuurlijk, voor het jaarlijkse Prinsengrachtconcert.

Als de portier even geen hotelgasten hoeft te ontvangen of uitgeleide te doen, kijkt hij uit op een monument uit de jaren van Jan Schaefer, de wethouder die drie decennia geleden de leegloop van Amsterdam een halt toeriep. Toen Schaefer aantrad, zat op de hoek van de Rozenstraat een garage van een club motorvrouwen in een vervallen pand. Nu staat er een woonkazerne van sociale huurflats. De schoonheidsprijs verdient het complex niet, maar dat hier mensen kunnen wonen die geen dikke portemonnee hebben — dát is ook de Prinsengracht.

De cirkel is rond, amper honderd meter in doorsnee. Een kosmopolitische stad op postzegelformaat.

DE ZOEN De brug is behalve uitkijkpost ook gewijde grond. Hier nam Kees Bakels afscheid van Rosa Overbeek aan het eind van Theo Thijssens klassieke boek *Kees de jongen*.

'Fijnerd, lieverd!' hoorde hij haar zeggen, en hij voelde haar ene arm om zijn hals, en haar lippen op zijn wang,

vlak naast zijn mond hem kussend, twee, drie keer. 'Pas op, val niet', zei hij dwaas, en haar omvattend, zonder dat hij het wist. Huilde zij ook? Ze duwde, hij liet los, en ze vluchtte weg zonder omkijken.

Kees keek haar na, tot hij haar de Reestraat zag inhollen, aldoor nog zonder omkijken. Hij snikte hardop, maar hij knikte haar toch lachend toe, alsof ze wél omgekeken had, en zijn gezicht uit de verte nog had kunnen zien.

De Reesluis was ook de brug van Kikkie de bruggetrekker. Kikkie was Christiaan Smit (1857–1940) van de Bloemgracht, die zijn brood verdiende door in weer en wind winkeliers en kooplieden uit de Jordaan met hun volgeladen handkarren de brug over te helpen, voor een halve stuiver per keer. 'Ineengedoken bij slecht weer,' schrijft de Amsterdamse historicus J.E. Croese,

behangen met drie, vier oude jassen of wat daar op leek, het zeiltje over de schouder waar het touw bij het trekken over schuurde, zijn handen bedekt met lappen, kraag hoog op, petje zowat over zijn drankneus, leunde hij (tenminste wanneer hij niet in de kroeg zat) tegen de brugleuning, pruimensap spuwend in het water van de Prinsengracht, wachtend op een vrachtje.

In de Jordaan had het beroep van Christiaan Smit een

De toonbank van Raïnarai, hoek Lauriergracht

naam gekregen — iedereen kende hem als ‘Kikkie de Kargadoor’.

De Reesluis was de favoriete brug van neerlandicus Kees Fens, overleden in 2008.

Als ik niet meer kan, laat ik mij ’s morgens naar De Hoek brengen, zet mij aan het raam en kijk de hele verdere dag in het hart van het geluk: een boogbrug met fietsers. Na een tijdje herken ik sommige fietsers en zij mij. Achter mijn raam zwaai ik. Zij zwaaien terug. Ik deel even in hun geluk. En ik heb een laatste levensvulling.

De Hoek is het koffiehuis aan de voet van de brug van Harry Schaft en Laura Heuvel. Tussen de middag is het er altijd afgeladen vol. In de zomer kom je daar voor de pannenkoeken, in de winter voor de snert met roggebrood en katenspek. Harry staat achter de toog, Laura beneden in de keuken.

Harry Schaft is geboren in de Willemsstraat, hartje Jordaan. Laura is een dochter van de ‘Rooie Heuvels’ in de Tuinstraat, ook hartje Jordaan. Ze werden zo genoemd vanwege hun rode haar en hun rode hart. Opa Heuvel, mag Harry graag vertellen, was oersterk. ‘Die tilde bij het Jordaanoproer in 1934 een heel paard op, ze moesten hem met vijfenzestig man in bedwang houden.’ Harry

zelf heeft ook handen als kolenschoppen. Hij heeft de gewoonte zijn klanten bij het weggaan een hand te geven, wat je de rest van de dag nog voelt. Hij is bouwvakker geweest, net als zijn vader. Ze zaten in de restauratiebouw. In de jaren tachtig was het crisis in de bouw. Harry en Laura hadden elkaar net ontmoet. Laura’s vader dreef Café Heuvel op de hoek van de Prinsengracht en de Spiegelgracht. Zoiets wilden zij ook wel. In 1987 konden zij dit koffiehuis van de vorige eigenaar kopen. Ze hebben er nog geen dag spijt van gehad.

Vroeger was hier een stomerij en daarna een antiekzaak, met achterin een verhoogde huiskamer van waaruit de winkel in de gaten gehouden kon worden. Die kamer is bij de zaak getrokken. Beneden is rond de toog ruimte voor niet meer dan vijf tafeltjes. Een brede houten trap leidt naar boven, waar nog eens vijf tafels staan. De oude spiegel hangt er nog, ‘Eigen Haard is Goud Waard’ staat er boven. Er is geen stukje muur over. Achter de toog is de wand volgeplakt met bankbiljetten uit de hele wereld. Boven hangen ingelijste, gesigioneerde voetbalshirts van het Nederlands elftal, een gedicht van een klant, oude foto’s en een paginagroot *Parool*-interview met Harry.

Envy aan de ene kant en Pulitzer aan de andere kant. Maar De Hoek is misschien nog bekender dan die twee samen. Vooral dankzij Ischa Meijer, die een paar jaar voor zijn dood in 1995 in de Reestraat kwam wonen, schuin

Het koffiehuis van Harry en Laura, hoek Reestraat

tegenover het koffiehuis. Hij zat er elke ochtend met kranten en koffie, en schreef in zijn *Parool*-column 'De Dikke Man' vaak over Laura en Harry. 'Ischa heeft ons op de kaart gezet,' zegt Harry. 'Hij zat altijd aan de kant van de straat met zijn gezicht in de krant. Als er dan weer eens een Amerikaan zijn hoofd naar binnen stak en vroeg: "Anne Frank House?"; liet Ischa zijn krant zakken en riep terug: "Zoek je eigen schuilplaats", of "Ze woont hier niet meer", met dat hoge, snerpende stemmetje van hem.'

Een jaar na Ischa's dood werd Matthijs van Nieuwkerk hoofdredacteur van *Het Parool*. Hij hield aan de ronde tafel op het entresol elke dinsdagmorgen een ontbijtvergadering met Martin Bril, Felix Rottenberg en John Jansen van Galen om te brainstormen over de krant. Weer een jaar later interviewde het duo Barend & Van Dorp op dezelfde plek Johan Cruijff die zijn vijftigste verjaardag vierde. En de ingelijste Oranjeshirts — één zwart-wit, van Frank Rijkaard, tegen racisme in de sport — hebben Harry en Laura gekregen van hun vriend Hans Jorritsma, voormalig hockeycoach en nu teammanager van de voetballers.

Het echtpaar is apetrots, maar ze vertellen over hun bekende vrienden zonder een spoor van opscheperij. Alle gasten zijn even welkom: de veeleisende toerist, druk ratelende vriendinnen, wichtigmachers die hun zakenrelaties even meenemen naar een echt Amsterdams zaakje, de eenzellige krantenlezer,

de verlegen student die in een hoekje zit te studeren en de dichter in spe die in een schriftje aantekeningen maakt.

Buurvrouw Jet Greebe, eindredacteur bij de *Uitkrant*, is vaste klant en vriendin. Ze woont aan de andere kant van de Reestraat, vlakbij Pulitzer, in een door Stadsherstel van de ondergang gered grachtenpandje. Ze kwam hier in 1980 wonen met haar echtgenoot Rob Grootendorst. 'We werden voor gek verklaard,' vertelt ze aan een tafeltje bij Harry en Laura. 'Dáár ga je toch niet zitten, tussen al die afbraak!' Maar, wat waren ze blij dat ze doorgezet hebben. De hele binnenstad leek ten dode opgeschreven toen ze daar neerstreken, mensen trokken massaal naar Purmerend en Almere. Maar sinds een jaar of vijftien wordt alles weer mooi opgeknapt en is het leven terug.

Rob Grootendorst, in 2000 overleden, was neerlandicus aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn grote liefde, al vanaf zijn studietijd, was Theo Thijssen. Hij heeft over hem geschreven. Mede door hem zijn het Theo Thijssenmuseum in de Eerste Leliedwarsstraat en het standbeeld op de kop van de Lindengracht er gekomen. En hij heeft, samen met Peter Paul de Baar, het verzamelde werk van Thijssen verzorgd. Het huis van Rob en Jet, Prinsengracht 335, werd het verzamelpunt van de Theo Thijssen fanclub. 'Dat we hier kwamen wonen, met uitzicht op de brug van Kees en Rosa, was natuurlijk een leuke bijkomstigheid,' zegt Jet.

Hoek Lauriergracht

Theo Thijssen op de Lindengracht

ALLE PRINSENGRACHTEN In 1943, kort voor zijn dood, schreef Theo Thijssen zijn jeugdherinneringen op: *In de ochtend van het leven*. Hij vertelt hoe hij met zijn vriendjes koetsiertje speelde: één jongen werd met een touw als paard opgetuigd, een ander stuurde hem met de leidsels. Zo holden ze langs de gracht, helemaal tot de Amstel en langs de andere kant weer terug. Dat spel heette: 'Alle Prinsengrachten'. Wat die jochies honderd jaar geleden hollend deden, doen we tegenwoordig met de Opstapper. Voor de winkel van Juffrouw Splinter steken we de hand op, want onze fietsen staan nog op de Oetgensbrug.

Bruggen verbinden doorgaans twee straten aan weerszijden van water. Bij de Prinsengracht is dat niet het geval. Als je, komend vanuit de Reestraat, van de Reesluis naar beneden roetsjt, kun je niet rechtdoor. Je moet remmen om niet bij Juffrouw Splinter of Klamboe binnen te vallen. Hoe komt dat? De Jordaan die, als het 'Nieuwe

Werk', tegelijk met de grachtengordel werd aangelegd, is schuin tegen de Prinsengracht aangeplakt. Kwestie van geld. De aannemers van vier eeuwen geleden bouwden de huisjes van de Jordaan langs de bestaande sloten. Dat was wel zo goedkoop. Daardoor is de Noordermarkt een zuivere driehoek en lopen alle hoekhuizen van de Prinsengracht aan de Jordaankant uit in een scherpe punt.

Tussen de Prinsengracht en de oude stadswal hebben zich in de loop der eeuwen buurten genesteld van kleine ambachtslieden, werkvolk, kooplui, fabriekjes en werkplaatsen. Ze hebben allemaal hun eigen karakter, en dat straalt af op de Prinsengracht: de Noord-Jordaan en, voorbij de Rozengracht, de Zuid-Jordaan, de Looiersbuurt, Leidsebuurt, Spiegelbuurt, Weteringbuurt, de buurt rond de Noorderstraat en de Utrechtsestraatbuurt. Telkens verschiet de Prinsengracht van kleur. In de Opstapper wordt deze film in twintig minuten afgedraaid. Alle Prinsengrachten voor 1 euro.